

ปรัศนี ชำรงโสทธิสกุล 2550: การศึกษาชื่อหมู่บ้านในอำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล, ค.ม. 282 หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อศึกษาความเป็นมาและความหมายของชื่อหมู่บ้านในอำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อศึกษาลักษณะการสร้างคำและแนวคิดในการตั้งชื่อหมู่บ้านในอำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย 3) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงเสียง คำ และความหมายของชื่อหมู่บ้านในอำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย จากชื่อหมู่บ้านที่ชาวบ้านใช้เรียกมาแต่เดิมและชื่อหมู่บ้านที่กระทรวงมหาดไทยใช้

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นชื่อหมู่บ้านในอำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย เป็นข้อมูลที่ได้จากที่ว่าการอำเภอองไกรลาศ ดำรง ณ ธันวาคม 2548 โดยแบ่งเป็น 11 ตำบล 109 หมู่บ้าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเกณฑ์จำแนกประเภทความหมายของชื่อหมู่บ้าน, เกณฑ์วิเคราะห์, เกณฑ์วิเคราะห์ประเภทที่มาของคำ, เกณฑ์จำแนกแนวคิดในการตั้งชื่อหมู่บ้าน, เกณฑ์วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงด้านเสียงและความหมาย

ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการศึกษาความเป็นมาและความหมายของชื่อหมู่บ้านชื่อหมู่บ้านความเป็นมาและความหมายของชื่อหมู่บ้านจำแนกได้ 11 ประเภท ได้แก่ ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะภูมิประเทศ ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวกับแม่น้ำ ห้วยหนอง คลอง บึง ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่งทิศทาง ชื่อหมู่บ้านที่ตั้งตามถิ่นฐานเดิมที่ย้ายมา ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับอาชีพ ชื่อหมู่บ้านที่เป็นสิริมงคล ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวกับต้นไม้ ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับวัด ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวกับชื่อของบุคคล ชื่อหมู่บ้านที่มีความหมายเกี่ยวกับตำนาน 2) ลักษณะการสร้างคำของชื่อหมู่บ้านพบว่าเป็นหน่วยคำเดี่ยว 11 หมู่บ้าน เป็นคำประสม 98 หมู่บ้าน เป็นคำประสม (นาม + นาม) มากที่สุด ลำดับรองลงมาเป็นคำประสมที่มีคำขยายมากกว่า 1 ส่วน และคำประสม (นาม + บุพบท) คำประสม (นาม + วิเศษณ์) คำประสม (นาม + กริยา) และคำประสมชนิดคำตัวตั้งที่ไม่ใช่คำนามและคำขยายก็ไม่จำกัด ประเภทที่มาของคำ พบว่าเป็นชื่อหมู่บ้านที่มาจากภาษาไทยมากที่สุด ลำดับรองลงมาเป็นชื่อหมู่บ้านที่เป็นคำที่มาจากภาษาไทยกับภาษาต่างประเทศและพบน้อยที่สุดเป็นคำที่มาจากภาษาต่างประเทศ ส่วนแนวคิดในการตั้งชื่อหมู่บ้าน จำแนกได้ 11 ประเภท ได้แก่ การตั้งชื่อหมู่บ้านตามลักษณะของภูมิประเทศ การตั้งชื่อหมู่บ้านตามทิศทางและตำแหน่งที่ตั้ง การตั้งชื่อหมู่บ้านตามชื่อต้นไม้ การตั้งชื่อหมู่บ้านตามชื่อวัดหรือมีชื่อตรงกับชื่อวัด การตั้งชื่อหมู่บ้านตามถิ่นฐานเดิมที่ย้ายมา การตั้งชื่อหมู่บ้านตามตำนาน การตั้งชื่อหมู่บ้านตามชื่อบุคคล การตั้งชื่อหมู่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคล การตั้งชื่อหมู่บ้านตามอาชีพของคนในชุมชนและการตั้งชื่อหมู่บ้านตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ 3) จากการศึกษาการเปลี่ยนแปลงเสียง คำ และความหมายของชื่อหมู่บ้านในอำเภอองไกรลาศ จังหวัดสุโขทัย พบชื่อหมู่บ้านมีการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงมากที่สุด ลำดับรองลงมาเป็นเปลี่ยนแปลงด้านคำ และพบการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายน้อยที่สุด

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก